

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 19 grudnia 2022 r.

Pozycja 213

POSTANOWIENIE z dnia 20 września 2022 r. Sygn. akt Ts 55/22

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Bartłomiej Sochański,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej P.K. o zbadanie zgodności:

- 1) art. 547 § 1 w związku z art. 540 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89 poz. 555, ze zm.) z art. 78, art. 176 ust. 1, art. 31 ust. 1 i 3, art. 45 ust. 1 oraz art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) art. 547 § 1 ustawy wskazanej w punkcie pierwszym z art. 2; art. 78 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3; art. 77 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 19; art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji;
- 3) art. 6 w związku z art. 541 § 1 i 2 ustawy wskazanej w punkcie pierwszym z art. 45 w związku z art. 42 ust. 2 Konstytucji oraz w związku z art. 6 ust. 3 lit. c Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.),

p o s t a n a w i a:

1) nadać dalszy bieg skardze konstytucyjnej w części, w jakiej kwestionuje zgodność:

- art. 547 § 1 w związku z art. 540 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89 poz. 555, ze zm.) z art. 78, art. 176 ust. 1, art. 31 ust. 1 i 3, art. 45 ust. 1 oraz art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- art. 547 § 1 ustawy Kodeks postępowania karnego z art. 2; art. 78 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3; art. 77 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 19; art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji,
- art. 6 w związku z art. 541 § 1 i 2 ustawy Kodeks postępowania karnego z art. 45 w związku z art. 42 ust. 2 Konstytucji;

2) odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej w pozostałym zakresie.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 3 marca 2022 r. (data nadania) P.K. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującej sprawy.

Postanowieniem Sądu Okręgowego w G. (dalej: Sąd Okręgowy) z 21 listopada 2018 r. (sygn. akt [...]) odmówiono skarżącemu przywrócenia terminu do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego z 26 marca 2018 r. (sygn. akt [...]; dalej: wyrok Sądu Okręgowego), zmieniającego częściowo wyrok Sądu Rejonowego w K. z 6 listopada 2017 r. (sygn. akt [...]; dalej: wyrok Sądu Rejonowego). Wniesione przez skarżącego zażalenie na to postanowienie zostało utrzymane w mocy postanowieniem Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2019 r. (sygn. akt [...]).

Następnie skarżący wniósł dwa wnioski: jeden o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Okręgowego, częściowo zmieniającym wyrok Sądu Rejonowego oraz drugi o wstrzymanie wykonania obu tych wyroków. Dwoma postanowieniami Sądu Apelacyjnego w G. z 3 lutego 2022 r. (sygn. akt [...]) kolejno złożone wnioski zostały oddalone. W skardze konstytucyjnej oba postanowienia Sądu Apelacyjnego wskazane zostały jako ostateczne orzeczenia, o których mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji i art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393, ze zm.).

2. Zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2022 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 26 kwietnia 2022 r.) wezwano skarżącego do podania, czy od wskazanych ostatecznych orzeczeń został wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia oraz do doręczenia odpisów wymienionych tam orzeczeń.

Pismem z 27 kwietnia 2022 r. (data nadania), uzupełnianym pismami z 4 i 13 maja 2022 r. (data nadania) skarżący, reprezentowany przez swojego pełnomocnika, ustosunkowywał się do tego zarządzenia.

Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 11 lipca 2022 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 18 lipca 2022 r.) skarżący został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi przez: „1) doręczenie poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii postanowienia Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2019 r. (sygn. akt [...]); 2) wskazanie ostatecznego rozstrzygnięcia, o którym mowa w art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393), wydanego w sprawie objętej wniesioną skargą konstytucyjną oraz udokumentowanie daty jego doręczenia; 3) określenie kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o wolnościach lub prawach albo obowiązkach skarżącego określonych w Konstytucji i w stosunku do którego skarżący domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją; 4) wskazanie, które wolności lub prawa skarżącego, wynikające ze wskazanych w skardze przepisów Konstytucji oraz w jaki sposób zostały naruszone przez to, że zdeterminowały treść orzeczeń wydanych w sprawie objętej wniesioną skargą konstytucyjną; 5) uzasadnienie niezgodności kwestionowanych w skardze przepisów z konstytucyjnymi wolnościami lub prawami skarżącego, wskazanymi w skardze jako wzorzec kontroli”.

Pismem z 25 lipca 2022 r. (data nadania) skarżący ustosunkował się do tego zarządzenia.

3. Postanowieniem z 23 czerwca 2022 r. Trybunał Konstytucyjny oddalił zawarty w skardze konstytucyjnej wniosek skarżącego o wydanie postanowienia tymczasowego w przedmiocie wstrzymania wykonania wyroku Sądu Rejonowego, zmienionego wyrokiem Sądu Okręgowego.

4. Kwestionowanym w skardze przepisom ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89 poz. 555, ze zm.; dalej: k.p.k.) skarżący zarzucił, że stanowiąc podstawę dwóch postanowień Sądu Apelacyjnego w G. z 3 lutego 2022 r. (sygn. akt [...]), doprowadziły do naruszenia jego konstytucyjnych wolności lub praw, gdyż zdaniem skarżącego uniemożliwiły mu wniesienie zażalenia na wskazane postanowienia.

Przepisom art. 547 § 1 w związku z art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. skarżący zarzucił naruszenie jego prawa do zaskarżenia postanowienia wydanego w pierwszej instancji, gwarancji co najmniej dwuinstancyjnego postępowania sądowego, zasad równości i proporcjonalności, prawa do sądu oraz zasady poprawnej legislacji, odczytywanych przez niego z art. 78, art. 176 ust. 1, art. 31 ust. 1 i 3, art. 45 ust. 1 oraz art. 2 Konstytucji (s. 2 skargi konstytucyjnej). Kwestionowanemu art. 547 § 1 k.p.k. zarzucił pozbawienie go prawa do wniesienia zażalenia, które wywiódł z art. 2; art. 78 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3; art. 77 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 19; art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji (s. 2 pisma skarżącego z 25 lipca 2022 r. oraz s. 2 skargi konstytucyjnej). Natomiast kwestionowanemu art. 6 w związku z art. 541 § 1 i 2 k.p.k. zarzucił naruszenie jego prawa do sądu, w tym prawa do obrony swoich praw przed niezawisłym sądem, wywodzonym przez skarżącego z art. 45 w związku z art. 42 ust. 2 Konstytucji oraz w związku z art. 6 ust. 3 lit. c) Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.) (s. 2 skargi konstytucyjnej).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Na etapie wstępnej kontroli Trybunał Konstytucyjny bada, czy skarga nie jest oczywiście bezzasadna i czy spełnia przesłanki uzasadniające nadanie jej dalszego biegu.

2. Skarga konstytucyjna spełnia następujące wymagania formalne.

Skarżący jest reprezentowany przez radcę prawnego ustanowionego jego pełnomocnikiem z wyboru (art. 44 ust. 1 u.o.t.p.TK). Skarga konstytucyjna wniesiona została z zachowaniem terminu (art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK). Data doręczenia tego orzeczenia została udokumentowana (art. 53 ust. 1 pkt 5 u.o.t.p.TK), a pełnomocnik skarżącego oświadczył, że nie wniesiono od niego nadzwyczajnego środka zaskarżenia (art. 53 ust. 1 pkt 6 u.o.t.p.TK). W skardze przedstawiono stan faktyczny sprawy (art. 53 ust. 1 pkt 4 u.o.t.p.TK) oraz określono kwestionowany przepis aktu normatywnego (art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK). Skarga zawiera również wskazanie, które konstytucyjne wolności lub prawa skarżącego oraz w jaki sposób – jego zdaniem – zostały naruszone (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK). Przedstawia także uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie (art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK).

Z tego względu Trybunał Konstytucyjny, działając na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p.TK nadał dalszy bieg skardze konstytucyjnej w części, w jakiej kwestionuje zgodność:

– art. 547 § 1 w związku z art. 540 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89 poz. 555, ze zm.; dalej: k.p.k.) z art. 78, art. 176 ust. 1, art. 31 ust. 1 i 3, art. 45 ust. 1 oraz art. 2 Konstytucji,

– art. 547 § 1 k.p.k. z art. 2; art. 78 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3; art. 77 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 19; art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji,

– art. 6 w związku z art. 541 § 1 i 2 k.p.k. z art. 45 w związku z art. 42 ust. 2 Konstytucji.

3. W części, w jakiej kwestionuje zgodność art. 6 w związku z art. 541 § 1 i 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89 poz. 555, ze zm.), z art. 6 ust. 3 lit. c Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.), skarga konstytucyjna nie spełnia jednak wymogu wynikającego z art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK.

Zgodnie z art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK skarga konstytucyjna powinna zawierać wskazanie, która konstytucyjna wolność lub prawo skarżącego oraz w jaki sposób – jego zdaniem – zostały naruszone. Naruszenie norm prawa międzynarodowego, chociażby wyrażały konkretne podmiotowe prawa jednostki, nie może zatem stanowić podstawy skargi konstytucyjnej. Wzorzec kontroli w postępowaniu zainicjowanym wniesieniem skargi stanowić mogą wyłącznie normy konstytucyjne, co jednoznacznie wynika z użytego w art. 79 ust. 1 Konstytucji i powtórnego w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK zwrotu „konstytucyjne wolności lub prawa” (zob. wyroki TK z: 8 czerwca 1999 r., sygn. SK 12/98, OTK ZU nr 5/1999, poz. 96; 6 lutego 2002 r., sygn. SK 11/01, OTK ZU nr 1/A/2002, poz. 2; 11 października 2016 r., sygn. SK 28/15, OTK ZU A/2016, poz. 79 oraz postanowienie TK z 5 lipca 2011 r., sygn. SK 3/10, OTK ZU nr 6/A/2011, poz. 64). Okoliczność, że sformułowanie to obejmuje także prawa człowieka i obywatela uregulowane w podstawowych aktach prawa międzynarodowego, zwłaszcza w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Międzynarodowym Pakcie Praw Obywatelskich i Politycznych czy w Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, stanowić może istotny i związany z wykładnią systemową (zob. art. 87 ust. 1 oraz art. 91 Konstytucji) argument uzasadnienia niekonstytucyjności kwestionowanej normy prawnej, jednak nie może stanowić wzorca kontroli w postępowaniu w trybie skargi konstytucyjnej (zob. wyrok TK z 10 lipca 2000 r., sygn. SK 21/99, OTK ZU nr 5/2000, poz. 144 oraz wskazane tam orzecznictwo TK i poglądy doktryny). Wskazanie normy prawa międzynarodowego jako wzorca kontroli w postępowaniu w trybie skargi konstytucyjnej jest więc niedopuszczalne (zob. postanowienia TK z: 17 lipca 2019 r., sygn. Ts 142/17, OTK ZU B/2019, poz. 20; 25 sierpnia 2020 r., sygn. Ts 162/18, OTK ZU B/2020, poz. 352; 2 grudnia 2020 r., sygn. Ts 4/19, OTK ZU B/2021, poz. 60).

Z tego względu Trybunał Konstytucyjny, działając na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej w części, w jakiej kwestionuje zgodność art. 6 w związku z art. 541 § 1 i 2 k.p.k., z art. 6 ust. 3 lit. c Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.).

4. W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo do wniesienia zażalenia na punkt drugi niniejszego postanowienia w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.